

Soạn bài: Thao tác lập luận bác bỏ

Composite Start Composite End

Hướng dẫn Soạn bài: Thao tác lập luận bác bỏ

I. Mục đích, yêu cầu của thao tác lập luận bác bỏ

- Lập luận bác bỏ: là cách thức đưa ra những lí lẽ, dẫn chứng khoa học của mình để phủ nhận ý kiến, quan điểm thiếu chính xác của người khác. Từ đó, nêu ý kiến đúng của mình để thuyết phục người nghe.
- Mục đích: Dùng những lí lẽ, dẫn chứng đúng đắn, khoa học để chỉ rõ những sai lầm, thiếu khoa học của một ý kiến, quan điểm nào đó; đồng thời bày tỏ và bênh vực ý kiến đúng đắn.
- Tác dụng: là thao tác quan trọng giúp cho bài nghị luận thêm sâu sắc và giàu tính thuyết phục; là thao tác rất cần thiết trong cuộc sống.
- Yêu cầu:
 - + Phát hiện những sai lầm của họ.
 - + Đưa ra các lí lẽ và bằng chứng thuyết phục với giọng điệu dứt khoát, tự tin.
 - + Tố thái độ khách quan, có chừng mực; phù hợp với hoàn cảnh và đối tượng tranh luận.

II. Cách bác bỏ

Câu 1:

Câu 2: Có thể bác bỏ một luận điểm, luận cứ, lập luận bằng cách:

- Nêu tác hại
- Chỉ ra nguyên nhân
- Phân tích những khía cạnh sai lệch, thiếu chính xác của chúng

III. Luyện tập

Câu 1: Đọc đoạn trích Chuyện chức phán sự đền Tản Viên của Nguyễn Dữ và đoạn trích Mấy ý nghĩa về thơ của Nguyễn Đình Thi.

a.

- Chỉ ra ý kiến, quan điểm mà Nguyễn Dữ và Nguyễn Đình Thi đã bác bỏ ở hai đoạn trích trên:

+ Nguyễn Dữ bác bỏ ý kiến sai "*Cứng quá thì gãy*".

+ Nguyễn Đình Thi bác bỏ những ý kiến thiếu chính xác khi định nghĩa về thơ.

- Cách bác bỏ và giọng văn của hai tác giả có nét khác nhau:

- Tác giả Nguyễn Dữ dùng lí lẽ và dẫn chứng để trực tiếp bác bỏ ý kiến sai lầm. Cách lập luận bác bỏ của đoạn văn.

+ Nêu ý kiến sai lầm: "*Cứng quá thì gãy*".

+ Dùng lí lẽ để bác bỏ "*Kẻ sĩ chỉ lo không cứng cỏi được ... chịu đổi cứng ra mềm*".

+ Dùng dẫn chứng để bác bỏ: "*Ngô Tử Văn ... thật là xứng đáng*".

b.

- Bác bỏ luận điểm: thơ là những lời đẹp; thơ là những đề tài đẹp.

- Bác bỏ bằng cách đưa ra những bằng chứng thực tế: có những bài thơ lời không đẹp như thơ Hồ Xuân Hương, một số câu thơ của Nguyễn Du; có những bài thơ đề tài không đẹp như đề tài trong Bô-đơ-le, đề tài trong thơ kháng chiến.

Câu 2: Trong lớp có bạn cho rằng: Không kết bạn với những người học yếu. Em hãy bác bỏ quan điểm đó.

Các bạn có thể dựa vào gợi ý sau để viết văn bác bỏ.

- *Mở bài:*

+ Có nhiều quan niệm về tiêu chuẩn, cách thức chọn bạn.

+ Gần đây trong lớp xuất hiện một quan niệm sai về tình bạn:

"Không thể kết bạn với những học sinh học yếu"

- *Thân bài:*

+ Nêu chuẩn mực của tình bạn chân chính.

+ Nêu quan niệm sai "*không thể kết bạn với những học sinh yếu*".

• Dùng lí lẽ và dẫn chứng để bác bỏ (quan niệm như vậy là ích kỉ, đố kị, phân biệt; hậu quả: không nâng đỡ bạn, trái lại còn đẩy bạn vào sự tự ti, mặc cảm, bế tắc; trong lớp sẽ có sự chia rẽ, ngăn cách, ...)

• Nêu quan niệm đúng của mình (nên mở rộng tấm lòng, giúp đỡ, chia sẻ với bạn học yếu để bạn tiến bộ. Như vậy tập thể lớp mới đoàn kết).

- *Kết bài*: nêu cảm nghĩ về tình bạn.